

161 . Roșia Montană | Județ: Alba | Punct: Țarină | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 6770.04

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Cătălin Bojică, Cristina Crăciun, Raluca-Georgeta Iosipescu, Sergiu Iosipescu, Emil Lupu, Constantin Mehedințeanu, Gabriel Mehedințeanu, Anișoara Sion

Instituții: Institutul Național al Monumentelor Istorice, Institutul Național al Monumentelor Istorice, Institutul Național al Monumentelor Istorice, Institutul Național al Monumentelor Istorice, Institutul Național al Monumentelor Istorice, Institutul Național al Monumentelor Istorice, Institutul Național al Monumentelor Istorice

Raport

sector INMI

Au fost cercetate următoarele 11 proprietăți din sectorul Țarina:

Proprietatea Cornea Maria/(Căbulea Grațian) 01 10 01c = 4 secțiuni; proprietatea Morar Iosif 01 10 02c = 1 secțiune; proprietatea Nedei Augusta/RMG, 01 10 03c = 3 secțiuni; proprietatea Plăcintă – Felea/RMG, 01 10 04c = 1 secțiune; proprietatea Vârciu Katia, 01 10 05c = 2 secțiuni; proprietatea Telescu – Muntean/RMG, 01 10 06c = 1 secțiune; proprietatea Jurj – Gruber/RMG, 01 10 07c = 24 secțiuni; proprietatea Bara Lucreția, 01 10 8 c = 10 secțiuni; proprietatea Căbulea Fluvia și Căbulea Gratian, 01 10 09c = 3 secțiuni; stațiunea de montă, 01 10 10 c = 3 secțiuni; proprietatea Boia Viorica, 01 10 11 c = 2 secțiuni, 01 10 10 c = 3 secțiuni.

A fost identificată zona de necropolă din sectoarele 01 10 07c și 01 10 08c și complexe de epoca romană, altele decât cele funerare (în 01 10 07c). În celelalte proprietăți cercetate nu au fost descoperite complexe arheologice.

Zona de necropolă

Cristina Crăciun, Cătălin Bojică, Emil Lupu

Zona de necropolă se întinde în partea de SV a dealurilor Țarinei în zona Kapolna. Ea a fost cercetată prin 14 secțiuni (01 10 07c 001- 01 10 07c 005, 01 10 07c 007- 01 10 07c 008, 01 10 07c 018- 01 10 07c 024). Săpăturile arheologice din această campanie au stabilit cu certitudine limita dinspre SV a necropolei pe proprietatea Jurj Gruber (S 01 10 07c 018 și S 01 10 07c 024).

Stratigrafia zonei de necropolă este relativ unitară. Sub stratul de pământ vegetal, gros de circa 0,15 – 0,25 m urmează un nivel de culoare maronie cu particule de culoare gălbui-ocru, sau pigmentat puternic de rocă alterată de culoare cărămiziu-roșiatică sau neagră. În zona de pantă descendentă către Kapolna predomină pământul de culoare maroniu-gălbui, care suprapune un nivel de pietre de mici dimensiuni, de culoare rozalie sau gri cu pete albe; grosimea nivelului este de cca. 0,03 - 0,05 m. Stratul de pietricele suprapune nivelul de la care pot fi observate urmele de cărbune și cenușa care marchează partea superioară a gropilor de incinerare, nivelul de la baza pietrelor de dimensiuni mai mari care marchează gropile de cremație sau nivelul de la care apar ofrandele votive.

O parte a necropolei a fost deranjată de intervenții moderne: drumul de acces către culmile dinspre Orlea, limitele de proprietate ("maurii"), drum de car (între proprietatea Bara și Gligor), instalarea conductelor de aducțiune a apei. În secțiunile de pe proprietatea Jurj – Gruber au fost identificate 23 morminte de incinerare, iar pe proprietatea Bara Lucreția alte 22 morminte de incinerare. Au fost cercetate

16 morminte de incineratie de tip bustum . În cazul mormintelor M 2a și M 2b (S01 10 08C 011) este vorba de o înmormântare dublă.

Un singur mormânt din această categorie nu are inventar: M1 (M13) din S 01 10 07c 019.

Au fost cercetate 7 complexe cu incineratie la ustrinum și depunerea resturilor cinerare în groapă cu pereții arși ritual și alte 11 complexe cu incineratie la ustrinum și depunerea resturilor cinerare în groapă simplă. Cinci morminte din această ultimă categorie nu au inventar.

Pe proprietatea Bara Lucreția(01 10 08c), practicarea arăturii în pantă a dus la deranjarea unui număr de 11 complexe funerare al căror ritual nu poate fi precizat ca urmare a distrugerii celei mai mari părți a gropilor de incineratie.

Inventarul mobil nu prezintă diferențe notabile față de ceea se cunoaște din cercetarea necropolelor de la Hop Găuri și Corna.

Semnalăm descoperirea unui cerce de aur în mormântul M1(S01 10 08c 006) .

Au fost descoperite următoarele piese sculpturale:

- Coronament funerar descoperit în S 01 10 08c007, c.2-3. lângă aliniament de pietre. Piesa se înscrie în categoria reprezentărilor cu doi lei, așezați sau nu pe o plintă, diametral opuși și cu capetele întoarse în față, fără animal sacrificat sub etichete anterioare, cu nux pinea plasată central.

- Două fragmente din aceeași stelă funerară, sparte din vechime, descoperite în S 01 10 08c 005. Stela funerară se încadrează în categoria stelelor iconice cu elemente de arhitectură; fragmentele descoperite permit reconstituirea tuturor celor trei câmpuri ale monumentului funerar: partea superioară, medalionul și epitaful. Câmpul inferior, epigrafic, este parțial păstrat.

Complexele arheologice de epocă romană din sectorul 01 10 07c (Jurj-Gruber / RMG)

Emil Lupu, Raluca Iosipescu, Sergiu Iosipescu

La V de zona de necropolă secțiunile de control efectuate au constatat existența unor complexe de epocă romană: zone nivelate cu pietriș delimitate de aglomerări de pietre cu dimensiuni variind între 0,10 și 0,45 m lungime, nefasonate, fără a se putea stabili conturul unor ziduri. În general, la baza stratului de cultură cu inventar mobil ceramic de epocă romană s-a găsit un pietriș mai mărunț, fără a se putea vorbi de un pavaj continuu.

Numai în S 01 10 07c 009, 01 10 07c 016 , 01 10 07c 017 a putut fi reconstituită planimetria unei construcții cu fundații de piatră legată cu pământ. Grosimea zidului de fundație este de 0,40 – 0,50 m. La exteriorul construcției, de la -0,40, -0,50 m nu s-au mai găsit fragmente ceramice romane. Din datele obținute se poate deduce existența unei construcții patruleteră cu latura exterioară de SV de circa 5 m, cuprinzând o suprafață interioară de circa 16 m2.

Descoperirea în 01 10 07c 009, 01 10 07c 010, 01 10 07c 011, 01 10 07c 012, 01 10 07c 013 a unor fragmente de rășniță, a unui fragment de opaiț, a unor bulgări de zgură cu elemente sticloase, precum și a urmelor de cărbune, toate acestea într-o zonă certă de exploatare a minereului aurifer, conduce spre ideea existenței unor amenajări constructive temporare legate de practicarea mineritului.

În celelalte sectoare cercetate arheologic în campania 2003 nu au fost descoperite complexe arheologice anterioare secolului al XIX-lea.

Informații suplimentare online

[Raportul 2331 din cronică.cimec.ro](http://raportul2331.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.foolosind.Mapserver.Cimec.ro)